

DERDENBEDING

DERDENBEDING

Nicolas CARETTE

Derdenbeding
Nicolas Carette

© 2011 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0199-2
D/2011/7849/56
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Met fierheid schrijven wij de openingsscène bij het prachtige werk van Nicolas CARETTE. Hij studeerde met grootste onderscheiding af in Leuven als licentiaat in de rechten (2005) en behaalde zijn doctorstitel in februari 2011 met een proefschrift waarvan u de commerciële editie in de hand houdt. Bijna onmiddellijk daarna waren wij, trotse én trieste promotores, hem kwijt. Per 1 oktober 2011 werd Nicolas docent goederenrecht aan de Universiteit Antwerpen. Onze jonge collega is een prachtkerel, fijnzinnig jurist en loyaal man. Ze (h)erkennen topkwaliteit, daar in Antwerpen.

In zijn nog korte academische carrière legt hij al een indrukwekkende lijst aan zeer kwaliteitsvolle publicaties voor, boeken én tijdschriftartikelen in het ruime domein van het contractenrecht en privaatrecht in het algemeen. Hij is ook een begenadigd spreker met een mooi palmares aan lezingen. Als assistent was hij een droom, een crème voor zijn studenten: steeds vriendelijk, toegewijd, geduldig.

Het zal de lezer dan ook niet verwonderen dat dit toptalent een boek van formaat heeft geproduceerd. Het onderwerp is niet eenvoudig. Zowel conceptueel voor het privaatrecht als praktisch voor de juridische vragen in het werkelijke leven, is het onderwerp van cruciaal belang.

Heel wat overeenkomsten voorzien in een voordeel voor iemand die bij het contract niet betrokken was. Dan rijst de vraag in welke mate die derde aan de overeenkomst rechten kan ontlene. Denk enkel nog maar aan de derde-begunstigde van een levensverzekering. Het derdenbeding is een complex en erg technisch leerstuk. “*La stipulation pour autrui se présente dans l’état actuel de notre droit et de ses sources (doctrine, jurisprudence), comme une des matières les plus complexes qui soient*”, aldus Henri DE PAGE. Hoe moet een dergelijke rechtsfiguur worden geconstrueerd en in welke mate zijn de gemeenrechtelijke regels daarop van toepassing? Tal van vragen over het derdenbeding zijn betwist en sommige reeds verdedigde antwoorden zijn minder vanzelfsprekend dan wordt voorgelouden. Er was dus hoge nood aan een onderbouwde, coherente algemene theorie van het derdenbeding, die zo veel mogelijk praktisch aanvaardbare oplossingen biedt.

Met dit magistrale standaardwerk vult Nicolas CARETTE die leemte op, door de precisering en verdere ontwikkeling van de theorie van het derdenbeding als centrale onderzoeksvraag te bestuderen.

Naast het Belgische recht onderzoekt hij op functionele en systematisch geïntegreerde wijze het Engelse, Franse en Nederlandse recht, de Principles of European Contract Law (PECL) en de Draft Common Frame of Reference (DCFR). Deze rechtsvergelijking werd op indrukwekkende wijze doorgedreven, waarbij terecht verschillen niet enkel worden toegelicht, maar ook beoordeeld.

In het eerste deel van het proefschrift geeft de auteur een algemene schets van derdenwerking van overeenkomsten in het algemeen, over de duo's relativiteitsbeginsel-tegenwerpbaarheidsbeginsel enerzijds, en contractpartij-derde anderzijds. In dat deel expliciteert de auteur het verband tussen het relativiteitsbeginsel en het autonomiebeginsel en wijst hij op de objectivering van het autonomiebeginsel door de aanvulling van de partijautonomie met onder meer de vertrouwensleer.

In het tweede deel komt het derdenbeding *pur sang* aan bod. Hier beklemtoont CARETTE onmiddellijk dat bij een derdenbeding de uitbreiding van de obligatoire gevolgen van de overeenkomst tot de derde gebeurt op grond van de overeenkomst tussen de bedinger en de belover. Dit contractuele karakter van het derdenbeding, samen met het in het eerste deel gepreciseerde inzicht dat aan het relativiteitsbeginsel het autonomiebeginsel ten grondslag ligt, vormen de stabiele fundamenten waarop hij vervolgens een coherente en logisch onderbouwde algemene theorie bouwt. Hij gaat daarbij geen enkele vraag uit de weg. Meer nog, hij ziet talrijke nieuwe vragen die hij sterk onderbouwd en trefzeker beantwoordt. Naast de vele theoretische knelpunten besteedt de auteur aandacht aan de praktische toepassingen en moeilijkheden en concretiseert en illustreert hij stellingen en principes. Ook de begunstiging bij een levensverzekering komt uitgebreid aan bod. Nicolas CARETTE heeft het derdenbeding binnenste buiten gekeerd en nageoeg exhaustief onderzocht.

Hij heeft de analyse van het derdenbeding ingebed in het ruimere kader van de gevolgen van overeenkomsten ten aanzien van derden. Daarbij toont hij aan dat – en hoe – de opvattingen en ontwikkelingen inzake derdenwerking, en zelfs het overeenkomstenrecht in het algemeen, doorwerken naar het derdenbeding. Zo verklaart en onderbouwt hij bijvoorbeeld de figuur van het objectieve derdenbeding, dat niet meer berust op de wil van de contractpartijen maar op normatieve elementen, als een toepassing van de aanvullende werking van de goede trouw. Op die manier duidt hij ook heel wat rechtsvergelijkende verschillen. Aldus bevat dit proefschrift werkelijk fundamenteel onderzoek. De auteur gaat nog verder en toont, subsidiair, aan dat zijn onderzoek van het derdenbeding tot (de onderbouwing van) een aantal inzichten inzake het relativiteitsbeginsel en de begrippen 'contractpartij' en 'derde' kan bijdragen.

Het resultaat is verbluffend. Het werk verrast door de opmerkelijke grondigheid en de voortdurende aandacht van de auteur om door te dringen tot de kern van de zaak en het stellen van vernieuwende vragen, waaronder de waaromvraag en ratio's van principes en opvattingen. Hij slaagt er daarenboven in om

zijn denkproces op een opmerkelijke wijze te expliciteren. Het werk is geschreven in een heldere stijl. Hij beheerst als geen ander de kunst om zeer ingewikkelde zaken op een bevattelijke manier weer te geven.

Gelet op het ruime toepassingsbereik van het derdenbeding is dit werk van onschatbare waarde voor tal van juristen, zowel praktizijnen als academici.

Prof. Dr. Alain-Laurent VERBEKE, promotor

Prof. Dr. Bernard TILLEMAN, copromotor

Herent, 18 december 2011

DANKWOORD

Dit boek is de handelseditie van het proefschrift dat ik op 22 februari 2011 onder dezelfde titel openbaar heb verdedigd aan de KULeuven. Het onderzoek werd afgesloten op 19 november 2010; een beperkte update werd doorgevoerd tot 22 februari 2011.

Voor de totstandkoming van dit werk ben ik velen oprechte dank verschuldigd.

Allereerst dank ik mijn promotor, professor Alain-Laurent Verbeke. Een overzicht van zijn invloed en rol in de totstandkoming van het proefschrift en mijn vorming als wetenschapper is haast onvermijdelijk onvolledig. Als geen ander wist hij mij te motiveren, te inspireren en gaf hij mij vertrouwen en steun, soms met maar enkele woorden en immer begripvol. Hij moedigde creativiteit en scherpzinnigheid aan, zonder praktische consequenties en relevantie uit het oog te verliezen. Tegelijkertijd stimuleerde hij het ontwikkelen van visie, pragmatisme en efficiëntie. Altijd stond zijn deur open om van gedachten te wisselen, waarbij ik bevoorrecht getuige kon zijn van zijn originaliteit en structurerend vermogen. Ik dank hem ook voor de talrijke kansen die hij mij heeft geboden, in het bijzonder het onder zijn supervisie mogen meewerken aan de herwerking van het deel verbintenissen- en contractenrecht van het *opus magnum* van René Dekkers. Dat project heeft mij niet enkel op unieke wijze een grondig inzicht in die materie verschaft; het heeft me bovendien doen inzien dat de kwaliteit van onderzoek mede wordt bepaald door zijn toegankelijkheid en bevattelijkheid. Uiteindelijk schrijf je niet voor jezelf, maar voor de lezer. Alain, het gedurende meerdere jaren werken met jou was een bijzonder voorrecht. Ik kijk uit naar een verdere aangename en constructieve samenwerking.

Veel lof verdient ook mijn copromotor, professor Tilleman, voor de tijdrovende inspanningen en de opmerkelijke bereidwilligheid gedurende de vorige jaren. Zijn minutieus nalezen van het proefschrift, tot in de kleinste details – zelfs voetnoten ontsnapten niet aan zijn kritische blik –, gecombineerd met zijn indrukwekkende kennis van het recht, gaf aanleiding tot pertinente opmerkingen en talrijke erg zinvolle suggesties.

Het is duidelijk hoe complementair mijn promotor en copromotor zijn. Ze hebben me begeleid ieder met hun eigen accenten en aandachtspunten, zodat alle facetten van een doctoraat onder een deskundig oog verliepen.

Verder dank ik de andere leden van de jury, de professoren Dirix, Foriers en Van Oevelen, elk gerenommeerde onderzoekers in het privaatrecht, om deel uit te maken van mijn jury en mijn proefschrift te lezen en te beoordelen. Professor

Van Oevelen dank ik daarenboven voor de geboden kansen. Dat geldt ook voor professor Dirix. Bijna 30 jaar geleden promoveerde hij met een proefschrift over de obligatoire gevolgen tussen contractanten en derden. Dat standaardwerk en onze gedachtewisselingen en discussies tijdens de voorbereiding van het doctoraat, hebben mijn proefschrift duidelijk beïnvloed.

Vele anderen hebben direct of indirect bijgedragen tot het welslagen van de operatie. In de eerste plaats de collega's van het Instituut Contractenrecht. Nele was een echte lotgenoot tijdens het schrijven van het doctoraat. Pieter heeft tijdens de eindfase heel wat taken op zich genomen om mijn werk te verlichten. Zijn oprechte sympathie en immer goede humeur maakten onze samenwerking erg prettig. Els dank ik voor de goede zorgen en specifiek voor mijn doctoraat: voor het kopiëren van een heleboel Franse doctoraten, aangeleverd door mijn copromotor, en de hulp bij de praktische voorbereiding van de openbare verdediging.

Daarnaast dank ik heel wat andere collega's van de Valk, in het bijzonder de collega's privaatrecht. Daaronder Koen en Mathieu, die als ware helden mijn veiligheid garandeerden in de akelige Valk op late uren. Ook het vriendelijke en bereidwillige personeel van de rechtsbibliotheek verdient een bijzondere vermelding.

Dank ook aan het FWO-Vlaanderen, dat mij als aspirant-onderzoeker financierde.

Een bijzonder woord van dank gaat naar vrienden en familie. Hun interesse, steun en vertrouwen waren hartverwarmend.

De vele wandelingen doorheen Leuven met Stijn, trouwe vriend sinds het derde middelbaar, werkten inspirerend. Hij vond het ook vanzelfsprekend om *in extremis* nog een heel stuk van mijn doctoraat taalkundig na te lezen.

Aan mijn broer, Cedric, heb ik veel te danken. Zijn bijzondere intelligentie en kritische ingesteldheid hebben me steeds naar een hoger niveau getild. Hij heeft mij een immer kritische attitude bijgebracht door mij voortdurend te stimuleren om niets voor waar aan te nemen. En altijd is er zijn attente bereidwilligheid.

Evenveel dank ik mijn ouders. Zij hebben me liefdevol opgevoed, staan steeds klaar, met open armen, en zouden hemel en aarde bewegen voor mij.

Een laatste bijzondere persoon is mijn levenspartner Myriam-Alexandra. Haar liefdevolle begrip en bereidwilligheid, ook tijdens de moeilijkere momenten, waren opmerkelijk. Als laatste wapenfeit hebben we de nacht voor de neerlegging van mijn doctoraat samen doorgewerkt aan het invoegen van de kruisverwijzingen, een woord dat ik sedertdien niet meer in haar aanwezigheid durf uit te spreken.

Omdat ik niet van plan ben om een tweede keer te doctoreren, laat staan een derde keer, draag ik mijn proefschrift op aan mijn broer, ouders en Myriam-Alexandra. Dat is nog bijna 100.000 woorden voor elk.

Nicolas CARETTE

Heverlee, 15 december 2011

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
<i>Dankwoord</i>	ix
<i>Lijst van verkort geciteerde literatuur</i>	xxiii

INLEIDING

Afdeling 1. Probleemstelling, voorwerp en verantwoording van het onderzoek	3
Afdeling 2. Onderzoeksopzet en centrale onderzoeksvraag	6
Afdeling 3. Afbakening	7
Afdeling 4. Onderzoeksmethode	9
Afdeling 5. Onderzoeksstructuur	13

DEEL I.

DERDENWERKING VAN OVEREENKOMSTEN: ALGEMENE SCHETS

Afdeling 1. Inleiding	17
Afdeling 2. Relativiteit en tegenwerpbaarheid van overeenkomsten	23
Hoofdstuk 1. Relativiteit	23
1. Welke gevolgen?	23
2. Betekenis, verantwoording en draagwijdte relativiteitsbeginsel	24
2.1. Betekenis en verantwoording	24
2.2. Draagwijdte	28

3. Uitzonderingen relativiteitsbeginsel	31
3.1. Derdenbegunstiging	31
3.2. Derdenbinding	36
3.2.1. Eigenlijke uitzondering(en)	36
3.2.2. ‘Oneigenlijke’ uitzonderingen	37
Hoofdstuk 2. Tegenwerpbaarheid	41
1. Welke gevolgen?	41
2. Betekenis, verantwoording en draagwijdte tegenwerpbaarheidsbeginsel	43
2.1. Betekenis en verantwoording	43
2.2. Draagwijdte	46
2.2.1. Inroepbaarheid door contractpartijen tegenover derden	47
2.2.2. Inroepbaarheid door derden tegenover contractpartijen	51
2.2.3. Inroepbaarheid tussen derden	56
3. Voorwaarden voor tegenwerpbaarheid	57
3.1. Geldigheid overeenkomst	57
3.2. Bewijs van overeenkomst	58
3.3. Wettelijke tegenwerpbaarheidsvoorwaarden	59
3.4. Kennisvereiste?	60
4. Uitzonderingen: niet-tegenwerpbaarheid	65
Hoofdstuk 3. Afgrenzingsproblemen	69
Afdeling 3.	
Contractpartij vs. derde	74
Hoofdstuk 1. Kenmerken en definitie	74
Hoofdstuk 2. Traditionele opvatting en polemieken in het Franse recht	77
Hoofdstuk 3. Opzet en verantwoording	79
Hoofdstuk 4. Contractpartijen	79
1. Contractpartijen bij de contractsluiting	80
1.1. Contractpartij op grond van wil (of objectief recht)	80
1.2. Contractpartij op grond van vertrouwen	85
1.2.1. Achtergrond en evolutie	86
1.2.2. Schijnvertegenwoordiging	89
1.2.3. Rol voor vertrouwensleer buiten hypothese van schijn- vertegenwoordiging?	91
1.2.4. Besluit m.b.t. contractpartij op grond van vertrouwen	94
2. Contractpartijen ná de contractsluiting	95
2.1. Contractoverdracht – overdracht van contractuele rechten en/of plichten	95
2.1.1. Contractoverdracht	95
2.1.2. Overdracht van contractuele rechten en/of plichten	99

2.2. Contracttoetreding	103
2.3. Rechtverkrijgenden	104
2.3.1. Algemene rechtverkrijging en rechtverkrijging onder algemene titel	105
2.3.2. Rechtverkrijging onder bijzondere titel	107
A. Grondslag en omvang overgenomen rechten	108
a. Artikel 1122 BW	109
b. Accessoriumleer en ‘kwalitatieve’ rechten	112
c. Besluit m.b.t. grondslag en omvang overgenomen rechten	121
B. Tegenwerpbaarheidsvereisten	125
C. Met het overgedragen goed verbonden verplichtingen ...	126
D. Strijdvraag: hoedanigheid rechtverkrijgende onder bijzondere titel	130
2.4. Besluit m.b.t. contractpartijen ná de contractsluiting	132
Hoofdstuk 5. Derden in de zin van artikel 1165 BW	133
Afdeling 4.	
Conclusie van het eerste deel	137
DEEL II.	
THEORIE VAN HET DERDENBEDING	
Afdeling 1.	
Begrip, situering en grondslag	141
Hoofdstuk 1. Begrip en terminologie	141
Hoofdstuk 2. Situering	143
1. Driepartijenverhouding	143
2. Inpassing in kader van derdenwerking van overeenkomsten: uitzonderingsfiguur	144
3. Ook uitzonderlijke figuur?	146
4. Afgrenzing met verwante rechtsfiguren	153
Hoofdstuk 3. Grondslag	154
1. Aanbodtheorieën en zaakwaarneming	156
2. (Onbevoegde) vertegenwoordiging	158
3. Verbintenis uit eenzijdige wilsverklaring	159
4. Wettelijke mogelijkheid tot uitbreiding obligatoir gevolg van een overeenkomst	161
Hoofdstuk 4. Conclusie: explicitering van bouwstenen voor verder verloop van het onderzoek	165

Afdeling 2.	
Vereisten van een derdenbeding	166
Hoofdstuk 1. Voorwaarde m.b.t. dekkingsverhouding tussen bedinger en belover	170
1. Gelden voor de dekkingsverhouding bijkomende vereisten opdat een derdenbeding mogelijk is (bv. belangvereiste en/of accessoir karakter)? . .	171
1.1. Grondslag en draagwijdte van de artikelen 1119 en 1121 BW	172
1.1.1. Korte historische schets	175
A. Van het Romeinse recht tot POTHIER	175
a. Romeins recht	175
b. Verdere ontwikkeling	178
B. POTHIER	180
C. Code civil	182
1.1.2. Grondslag en draagwijdte van artikel 1119 BW	184
A. Artikel 1119 BW en het voldoende belang van de bedinger	184
a. Geldelijk belang	184
b. Enig belang	185
B. Artikel 1119 BW en het toestemmingsvereiste	185
a. De stelling MOLTZER	186
b. Andere auteurs	187
C. Eigen standpunt	189
a. Weerlegging belangvereiste van bedinger	190
b. Precisering grondslag en draagwijdte artikel 1119 BW	193
1.1.3. Grondslag en draagwijdte van artikel 1121 BW	197
A. Bespreking voornaamste strekkingen	197
a. Vereiste accessoire karakter, zonder belangvereiste	197
b. Belang van bedinger	204
B. Beoordeling en ontwikkeling eigen standpunt	214
a. Weerlegging belangvereiste	216
b. Weerlegging accessoir karakter en ontwikkeling eigen standpunt	219
1.1.4. Besluit m.b.t. grondslag en draagwijdte van artikelen 1119 en 1121 BW	233
1.2. Geen bijkomende vereisten	234
2. Derdenbeding in eenzijdige rechtshandeling?	236
3. Gemeenrechtelijke vereisten	239
3.1. Geldigheidsvereisten	239
3.1.1. Vooraf: verhouding geldigheid derdenbeding t.a.v. dekkingsverhouding	240

3.1.2.	Toestemming en bekwaamheid	243
3.1.3.	Voorwerp	244
3.1.4.	Oorzaak	251
	A. Bestaan van een reële oorzaak	252
	a. Rechtshandelingen in het algemeen	252
	b. Toepassing op derdenbeding	261
	B. Geoorloofde oorzaak	269
	a. Rechtshandelingen in het algemeen	269
	b. Toepassing op derdenbeding	270
	C. Verval wegens verdwijnen of wegvallen van de oorzaak	273
3.2.	Vormvereisten?	275
3.3.	Tegenwerpbaarheidsvereisten?	277
4.	Besluit m.b.t. voorwaarde m.b.t. dekkingsverhouding tussen bedinger en belover	280
Hoofdstuk 2. Intentievoorwaarde of vereiste strekking van (het beding in) de overeenkomst		
	1. Principe	282
	2. Invulling: subjectief en objectief	284
	3. Verantwoording intentievoorwaarde	285
	4. Subjectieve derdenbedingen	287
	4.1. Algemeen	287
	4.1.1. In wiens hoofde?	288
	4.1.2. Uitdrukkelijk	291
	4.1.3. Impliciet of stilzwijgend	292
	4.1.4. Niet vermoed	294
	4.2. Concretisering	296
	4.2.1. Verbintenis voor belover?	299
	4.2.2. Duidelijk in belang van bedinger	300
	4.2.3. Belang derde voorop	307
	4.2.4. Duidelijk <i>niet</i> in belang van bedinger	313
	4.2.5. Puur egoïsme	314
	4.2.6. Plicht tot bedingen van voordeel voor derde	325
	A. Algemeen	325
	B. Toepassingen	325
	C. Beoordeling	327
	4.2.7. Creatie ‘nieuw’ recht voor derde?	329
	4.2.8. Betalen in handen van derde	331
	4.3. Algemene beoordeling	333
	5. Objectieve derdenbedingen	345
	5.1. Het Franse voorbeeld	347

5.1.1.	Ontwikkeling en bloei	347
	A. Illustraties	347
	B. Grondslag en doelstellingen	350
	a. Grondslag	350
	b. Doelstellingen	352
5.1.2.	Huidige evolutie: teruggang	355
5.1.3.	Standpunten doctrine	358
	A. Contra	358
	B. Pro.	360
5.2.	Mogelijkheid en probabiteit naar Belgisch recht	361
5.2.1.	Juridische mogelijkheid van een objectief derdenbeding	362
	A. Wilsautonomie, rechtsfiguur derdenbeding en relativiteitsbeginsel	362
	a. Wilsautonomie	362
	b. Rechtsfiguur derdenbeding en relativiteitsbeginsel	369
	B. (Rechts)onzekerheid en onderscheid tussen contrac- tuele en buitencontractuele aansprakelijkheid	371
	a. Open karakter van redelijkheid en billijkheid	372
	b. Eerste begrenzing: <i>redelijke</i> billijkheid	375
	c. Tweede begrenzing: aard en strekking van overeenkomst	377
	d. Besluit m.b.t. (rechts)onzekerheid en onderscheid tussen contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid	380
5.2.2.	Probabiteit van de aanvaarding van een objectief derdenbeding	382
6.	Besluit m.b.t. intentievoorwaarde	385
Hoofdstuk 3. Vereisten m.b.t. de (aanwijzing van de) begunstigde derde		388
1.	Begunstigde van een derdenbeding is een derde	388
	1.1. Algemeen	388
	1.2. Rechtverkrijgende	389
2.	Bekwaamheidsvereisten m.b.t. begunstigde	398
3.	Bepaling van begunstigde	401
4.	Toekomstige begunstigde	409
5.	Aanwijzing begunstigde ná contractsluiting	414
6.	Verschillende begunstigden nevengeschikt, subsidiair of residuair	423
7.	Gemodaliseerde aanwijzing van een begunstigde (voorwaarde of termijn)	425
8.	Afwezigheid (geldige) begunstigde	425
9.	Besluit m.b.t. vereisten m.b.t. de (aanwijzing van de) begunstigde derde	426

Hoofdstuk 4. Conclusie m.b.t. vereisten	427
Afdeling 3.	
Gevolgen van een derdenbeding	430
Hoofdstuk 1. Totstandkoming van rechtspositie van begunstigde:	
ontstaan van recht voor begunstigde en zijn tussenkomst	431
1. Algemeen	431
2. Gevolgen van derdenbeding en rechtspositie van begunstigde vóór zijn tussenkomst	433
2.1. Leer van rechtbevestigende aanvaarding (België, Frankrijk en Engeland – PECL en DCFR)	433
2.1.1. Algemeen: onmiddellijk vorderingsrecht voor begunstigde	433
2.1.2. Gevolgen van het onmiddellijke karakter van het recht van de begunstigde.	438
A. Overdracht of vestiging zakelijk recht	438
B. Gemodaliseerd recht	442
C. Overlijden van (één van) de betrokken actoren en faillissement van belover.	443
2.1.3. Afwijkingen op het onmiddellijke karakter van het recht van de begunstigde.	445
A. Bedongen afwijkingen.	446
B. Afwijkingen wegens de aanwijzing van de begunstigde: onbepaalde, toekomstige en/of later aangewezen (nieuwe) begunstigde.	448
a. Algemeen.	448
b. Precisering onderzochte categorieën van gevallen.	450
c. Door rechtspraak en rechtsleer verdedigde stellingen.	451
d. Kritische evaluatie en persoonlijke stellingname.	458
2.2. Leer van rechtverkrijgende aanvaarding (Nederland)	475
2.2.1. Algemeen: vorderingsrecht vanaf aanvaarding begunstigde	475
2.2.2. Gevolgen van het niet-onmiddellijke karakter van het (vorderings)recht van de begunstigde.	480
2.2.3. Modalisering en bijzonderheden wegens de aanwijzing van de begunstigde: onbepaalde, toekomstige en/of later aangewezen begunstigde.	482
3. Tussenkomst van de begunstigde: aanvaarding of verwerping/ afwijzing van het derdenbeding	484
3.1. Algemeen	484
3.2. Positieve tussenkomst: aanvaarding van het derdenbeding	487
3.2.1. Algemeen	487
3.2.2. Hoe aanvaarden?	489

3.2.3. Kennisgeving (m.i.v. mededelingsplichtig karakter)	495
A. Kennisgevingsplicht aan begunstigde?	495
B. Mededelingsplicht aan bedinger en/of belover?	497
3.2.4. Wie kan aanvaarden?	503
A. De begunstigde(n)	503
B. Erfgenamen van begunstigde	504
C. Schuldeisers van begunstigde	505
3.2.5. Wanneer kan men aanvaarden?	511
3.2.6. Gevolgen van aanvaarding (onherroepbaarheid)	518
3.3. Negatieve tussenkomst: verwerping of afwijzing van het derdenbeding	520
3.3.1. Algemeen	520
3.3.2. Hoe verwerpen?	524
3.3.3. Mededelingsplichtige rechtshandeling?	526
3.3.4. Wie kan verwerpen?	527
3.3.5. Wanneer kan men verwerpen?	529
3.3.6. Gevolgen voor derdenbeding zelf	530
4. Besluit m.b.t. totstandkoming rechtspositie begunstigde	531

Hoofdstuk 2. Rechtspositie van contractpartijen: herroepbaarheid van het derdenbeding en (andere) aspecten van de dekkingsverhouding 536

1. Herroepbaarheid van het derdenbeding/precaire karakter van rechtspositie van begunstigde	537
1.1. Algemeen	537
1.2. Hoe herroepen?	555
1.3. Mededelingsplichtige handeling?	561
1.4. Wie kan herroepen?	576
1.4.1. Algemeen	576
1.4.2. Rol van belover	578
A. Toestemming van belover	578
B. Is een eenzijdig herroepingsrecht voor de belover mogelijk?	588
1.4.3. Schuldeisers van bedinger	589
1.4.4. Erfgenamen van bedinger	594
1.5. Wanneer kan men herroepen?	599
1.6. Gevolgen van herroeping	609
1.6.1. Algemeen	609
1.6.2. Lot van bedongen voordeel	611
1.7. Besluit m.b.t. herroepbaarheid van het derdenbeding	620
2. (Andere) aspecten van rechtsverhouding tussen bedinger en belover (dekkingsverhouding)	625
2.1. Algemeen	625

2.2. Gevolgen <i>inter partes</i> van dekkingsovereenkomst, los van derdenbeding.	625
2.2.1. Ontbinding of nietigverklaring van dekkingsovereenkomst .	627
A. Eenzijdige ontbinding of herroeping mogelijk?	628
B. Gevolgen voor de begunstigde.	630
C. Eigen standpunt	630
2.2.2. Wijziging of opzegging van dekkingsovereenkomst	633
2.3. Gevolgen <i>inter partes</i> van derdenbeding zelf.	637
2.3.1. Bewarende maatregelen.	637
2.3.2. Gedwongen uitvoering en <i>enac</i>	638
2.3.3. Ontbinding of herroeping van de dekkingsovereenkomst . . .	645
A. Eenzijdige ontbinding of herroeping mogelijk?	646
B. Gevolgen voor de begunstigde.	648
C. Eigen standpunt	650
2.4. Besluit m.b.t. (andere) aspecten dekkingsverhouding	654
3. Besluit m.b.t. rechtspositie van contractpartijen	655
Hoofdstuk 3. Inhoud van rechtspositie van begunstigde	656
1. Rechtsverhouding tussen begunstigde en belover (prestatieverhouding) .	656
1.1. Algemeen	656
1.2. Nieuw, eigen en rechtstreeks vorderingsrecht	662
1.2.1. Nieuw, eigen en rechtstreeks recht.	662
1.2.2. Vorderingsrecht	666
1.3. Aard en kenmerken, inhoud en omvang van het recht van de begunstigde	678
1.3.1. Aard en kenmerken	678
1.3.2. Inhoud en omvang. Doorwerking van contractuele bepalingen uit dekkingsovereenkomst.	681
A. Algemeen.	681
B. Doorwerking: contractuele bepalingen die specifiek de verbintenis ten gunste van begunstigde betreffen (categorie 1).	688
C. Géén doorwerking: contractuele bepalingen die uitsluitend de verhouding tussen bedinger en belover betreffen (categorie 2)	692
D. Discussie: contractuele bepalingen die dekkingsovereenkomst in haar geheel betreffen (categorie 3)	692
1.4. Geldig (voort)bestaan en afdwingbaarheid	699
1.4.1. Algemeen	699
1.4.2. Tenietgaan van (verbintenissen uit) dekkingsovereenkomst .	705
A. Algemeen.	705
B. Geldig ontstaan (nietigheid).	706
C. Geldig voortbestaan.	712

D. Eigen, na aanvaarding onherroepbaar recht van begunstigde	715
1.4.3. Schorsing van (verbintenissen uit) dekkingsovereenkomst . . .	721
1.5. Verplichtingen ten laste van de begunstigde? Derdenbeding met last	723
1.5.1. Klassieke standpunten	723
1.5.2. Ontwikkelingen in het Franse en Belgische recht	726
A. Frankrijk	727
a. Eerste strekking: derdenbeding met last	729
b. Tweede en derde strekking	730
B. België	735
1.5.3. Eigen standpunt	736
A. Precisering door afgrenzing met andere rechtsfiguren . . .	737
B. Derdenbeding met last (<i>sensu stricto</i>)	745
C. Besluit m.b.t. derdenbeding met last	746
1.6. Besluit m.b.t. prestatieverhouding tussen begunstigde en belover . . .	747
2. Rechtsverhouding tussen begunstigde en bedinger (valutaverhouding) . .	752
2.1. Aard en inhoud van valutaverhouding	753
2.1.1. Derdenbeding onder bezwarende titel in valutaverhouding . .	757
A. Uitdovende werking	758
B. Hiërarchie tussen verbondenheid bedinger en belover? . .	761
C. Verhaalsmogelijkheid van bedinger tegenover belover . . .	762
D. Derdenbeding als vehikel tot schuldoverdracht	763
2.1.2. Derdenbeding om niet in valutaverhouding	767
A. Tijdstip totstandkoming onrechtstreekse schenking	770
B. Voorwerp onrechtstreekse schenking	777
C. Herroepbaarheid van het derdenbeding vs. onherroepelijkheid van schenkingen	782
D. Toepassing van herroepingsgronden van schenkingen . . .	783
2.2. Aanspraken van schuldeisers en erfgenamen van bedinger	785
2.2.1. Schuldeisers van bedinger	785
2.2.2. Erfgenamen van bedinger	789
2.3. Doorwerking van valutaverhouding t.a.v. recht van begunstigde . . .	792
2.3.1. Excepties en verweermiddelen van belover geput uit valutaverhouding	793
2.3.2. Acties en remedies van bedinger bij ‘problemen’ in valutaverhouding	798
A. Derdenbeding is herroepbaar	799
B. Derdenbeding is niet (meer) herroepbaar	799
a. Traditioneel uitgangspunt	800
b. Traditioneel uitgangspunt genuanceerd	801
2.4. Besluit m.b.t. valutaverhouding tussen begunstigde en bedinger . . .	818

Hoofdstuk 4. Conclusie m.b.t. gevolgen	820
Afdeling 4.	
Conclusie van het tweede deel	822
DEEL III.	
ALGEMENE CONCLUSIES	
Afdeling 1.	
Inleiding	825
Afdeling 2.	
Algemene theorie van derdenbeding	828
Hoofdstuk 1. Uitgangspunten	828
Hoofdstuk 2. Grondslag van derdenbeding	829
Hoofdstuk 3. Vereisten van derdenbeding	830
Hoofdstuk 4. Gevolgen van derdenbeding	834
1. Totstandkoming van rechtspositie van begunstigde	834
2. Rechtspositie van contractpartijen	837
2.1. Herroepbaarheid van derdenbeding	838
2.2. (Andere) aspecten van dekkingsverhouding tussen bedinger en belover	840
3. Inhoud van rechtspositie van begunstigde	840
3.1. Prestatieverhouding tussen begunstigde en belover	841
3.2. Valutaverhouding tussen begunstigde en bedinger	843
Afdeling 3.	
Precisering/onderbouwing relativiteitsbeginsel en begrippen contract- partij en derde	847
<i>Geselecteerde bibliografie</i>	849
<i>Trefwoordenregister</i>	881

LIJST VAN VERKORT GECITEERDE LITERATUUR

ASSER/HARTKAMP en SIEBURGH 6-I*, 2008

ASSER, C., HARTKAMP, A.S. en SIEBURGH, C.H., *Verbintenissenrecht*, 6-I*, *De verbintenis in het algemeen*, Deventer, Kluwer, 2008.

ASSER/HARTKAMP en SIEBURGH 6-II*, 2008

ASSER, C., HARTKAMP, A.S. en SIEBURGH, C.H., *Verbintenissenrecht*, 6-II*, *De verbintenis in het algemeen*, Deventer, Kluwer, 2008.

ASSER/HARTKAMP en SIEBURGH 6-III*, 2010

ASSER, C., HARTKAMP, A.S. en SIEBURGH, C.H., *Verbintenissenrecht*, 6-III*, *Algemeen overeenkomstenrecht*, Deventer, Kluwer, 2010.

AUBRY/RAU, *Cours*, IV, 1902

AUBRY, C. en RAU, C., *Cours de droit civil français d'après la méthode de Zachariae*, IV, Parijs, Marchal et Billard, 1902.

AUBRY/RAU, *Droit civil français*

AUBRY, C. en RAU, C., *Droit civil français*, 12 dln., Parijs, Librairies Techniques, 1950-1976.

Avant-projet Catala

Avant-projet de réforme du droit des obligations et de la prescription.

BARBAIX, *Het contractuele statuut van de schenking*, 2008

BARBAIX, R., *Het contractuele statuut van de schenking. Hoe anders is de overeenkomst schenking en waarom? Rechtsvergelijkende studie van het contractuele statuut van de schenking*, Antwerpen, Intersentia, 2008.

BAUDRY-LACANTINERIE/BARDE, *Des obligations*, XII, 1906

BAUDRY-LACANTINERIE, G. en BARDE, L., *Des obligations in Traité théorique et pratique de droit civil*, XII, Parijs, Sirey, 1906.

BEATSON, *Contract*, 2002

BEATSON, J., *Anson's law of contract*, Oxford, University Press, 2002.

BELTJENS, Art., III, 1905

BELTJENS, G., *Encyclopédie du droit civil belge*, III, Brussel, Bruylant, 1905.

CAHEN, *Overeenkomst en derde*, 2004

CAHEN, J.L.P., *Overeenkomst en derden*, Deventer, Kluwer, 2004.

CHAMPEAU, *Stipulation pour autrui*, 1893

CHAMPEAU, E., *La stipulation pour autrui en droit français*, thesis, Parijs, 1893.

Chitty on contracts, I, 2008

BEALE, H.G. (ed.), *Chitty on contracts*, I, *General Principles*, Londen, Sweet&Maxwell, 2008.

CLAEYS, *Samenhangende overeenkomsten*, 2003

CLAEYS, I., *Samenhangende overeenkomsten en aansprakelijkheid. De quasi-immuniteit van de uitvoeringsagent herbekeken*, Antwerpen, Intersentia, 2003.

COLIN/CAPITANT/JULLIOT DE LA MORANDIÈRE, *Traité*, II, 1959

COLIN, A., CAPITANT, H. en JULLIOT DE LA MORANDIÈRE, L., *Traité de droit civil*, II, Parijs, Librairie Dalloz, 1959.

Cons. Paper nr. 121

Privity of Contract: Contracts for the Benefit of Third Parties: Consultation paper no 121, L. Com. C.P., 1991.

CORNELIS, *Algemene theorie*, 2000

CORNELIS, L., *Algemene theorie van de verbintenissen*, Antwerpen, Intersentia, 2000.

DEMOGUE, *Traité*

DEMOGUE, R., *Traité des obligations en général*, 7 dln., Parijs, Librairie Arthur Rousseau, 1923-1933.

DE PAGE, *Traité*

DE PAGE, H., *Traité élémentaire de droit civil belge*, 10 dln., Brussel, Bruylant, 1949-1975.

DE PAGE/MEINERTZHAGEN-LIMPENS, *Traité*, IV, 1997

DE PAGE, H. en MEINERTZHAGEN-LIMPENS, A., *Traité élémentaire de droit civil belge*, IV, *Les principaux contrats*, Brussel, Bruylant, 1997.

DEKKERS-CASMAN, *Handboek*, IV, 2010

DEKKERS, R. en CASMAN, H., H. *Handboek Burgerlijk Recht*, IV, Antwerpen, Intersentia, 2010.

DEKKERS-DIRIX, *Handboek*, II, 2005

DEKKERS, R. en DIRIX, E., *Handboek Burgerlijk Recht*, II, Antwerpen, Intersentia, 2005.

- DEKKERS-VERBEKE, CARETTE en VANHOVE, *Handboek*, III, 2007
 DEKKERS, R., VERBEKE, A., CARETTE, N. en VANHOVE, K., *Handboek Burgerlijk Recht*, III, Antwerpen, Intersentia, 2007.
- DEKKERS-WYLLEMAN, *Handboek*, I, 2009
 DEKKERS, R. en WYLLEMAN, A., *Handboek Burgerlijk Recht*, I, Antwerpen, Intersentia, 2009.
- DEMOLOMBE, *Traité*, XXIV, 1870
 DEMOLOMBE, C., *Traité des contrats ou des obligations conventionnelles in Cours de Code Napoléon*, 24, Parijs, 1870.
- DIRIX, *Obligatoire verhoudingen*, 1984
 DIRIX, E., *Obligatoire verhoudingen tussen contractanten en derden*, Antwerpen, Kluwer, 1984.
- DU PERRON, *Overeenkomst en derden*, 1999
 DU PERRON, C.E., *Overeenkomst en derden: een analyse van de relativiteit van de contractswerking*, Amsterdam, Kluwer, 1999.
- R. FELTKAMP, *Comm.Bijz.Ov.* 2004
 FELTKAMP, R., “Gevolgen tegenover derden. Beding ten behoeve van een derde”, *Comm.Bijz.Ov.* Mechelen, Kluwer, 2004 (losbl.).
- FLOUR/AUBERT/FLOUR/SAVAUX, *Le rapport d’obligation*, 2007
 FLOUR, J., AUBERT, J., FLOUR, Y. en SAVAUX, E., *Le rapport d’obligation in Les obligations*, III, Parijs, Sirey, 2007.
- FLOUR/AUBERT/SAVAUX, *L’acte juridique*, 2008
 FLOUR, J., AUBERT, J. en SAVAUX, E., *L’acte juridique in Les obligations*, I, Parijs, Sirey, 2008.
- FURMSTON, *Contract*, 2006
 FURMSTON, M., *Cheshire, Filfoot and Furmston’s Law of contract*, Londen, Butterworths, 2006.
- GHESTIN/JAMIN/BILLIAU, *Les effets*, 2001
 GHESTIN, J., JAMIN, C. en BILLIAU, M., *Les effets du contrat* in J. GHESTIN (ed.), *Traité de droit civil*, Parijs, LGDJ, 2001.
- HIJMA e.a., *Rechtshandeling en overeenkomst*, 2007
 HIJMA, J., VAN DAM, C.C., VAN SCHENDEL, W.A.M., VALK W.L., *Rechtshandeling en overeenkomst*, Deventer, Kluwer, 2007.
- HOOGENHUIS, *Voorwaarden en rechtsgrond*, 1933
 HOOGENHUIS, H.L., *Voorwaarden en rechtsgrond van het recht van den derden bij de overeenkomst ten behoeve van een derde*, Amsterdam, 1933.

JOSSERAND, *Cours*, II, 1933

JOSSERAND, L., *Théorie générale des obligations. Les principaux contrats du droit civil. Suretés* in *Cours de droit civil positif français*, II, Parijs, Sirey, 1933.

KLUYSKENS, *De verbintenissen*, 1938

KLUYSKENS, A., *De verbintenissen in Beginselen van burgerlijk recht*, I, Antwerpen, Standaard uitgeverij, 1938.

KLUYSKENS, *De contracten*, 1952

KLUYSKENS, A., *De contracten in Beginselen van burgerlijk recht*, IV, Antwerpen, Standaard uitgeverij, 1952.

KLUYSKENS, *De schenkingen en testamenten*, 1955

KLUYSKENS, A., *De schenkingen en testamenten in Beginselen van burgerlijk recht*, III, Antwerpen, Standaard uitgeverij, 1955.

KÖTZ, *Rights of Third Parties*, 1992

KÖTZ, H., *Rights of Third Parties. Third Party Beneficiaries and Assignment in International Encyclopedia of comparative law, Contracts in General Vol. VII/13*, Tübingen, Mohr Siebeck, 1992.

R. KRUIHOF e.a., “Overzicht”, *TPR* 1975

KRUIHOF, R., MOONS, H. en PAULUS, C., “Overzicht van rechtspraak (1965-1973). Verbintenissen”, *TPR* 1975, 439-542 en 715-784.

R. KRUIHOF e.a., “Overzicht”, *TPR* 1994

KRUIHOF, R., BOCKEN, H., DE LY, F. en DE TEMMERMAN, B., “Overzicht van rechtspraak (1981-1992), Verbintenissen”, *TPR* 1994, 171-721.

LAMBERT, *La stipulation pour autrui*, I, 1893

LAMBERT, E., *La stipulation pour autrui. De la nature du droit conféré au bénéficiaire contre le promettant. Droit romain – Droit français*, thesis, Parijs, 1893, 260 p. (droit romain).

LAMBERT, *La stipulation pour autrui*, II, 1893

LAMBERT, E., *La stipulation pour autrui. De la nature du droit conféré au bénéficiaire contre le promettant. Droit romain – Droit français*, thesis, Parijs, 1893, 428 p. (droit français).

LARROUMET, *Contrat*, 2007

LARROUMET, C., *Les obligations. Le contrat*, 2 dln, in C. LARROUMET (ed.), *Droit civil*, III, Parijs, Economica, 2007

LARROUMET/MONDOLONI, *Rép. Civ. Dalloz*, 2008

LARROUMET, C. en MONDOLONI, D., “La stipulation pour autrui”, *Rép. Civ. Dalloz.*, 2008.

LAURENT, *Principes*

LAURENT, F., *Principes de droit civil*, 33 dln., Brussel, Bruylant, 1878.

Law Com. Rep. nr. 242

Privity of Contract: Contracts for the Benefit of Third Parties: Law Commission Report no 242, 31 juli 1996.

G. LÉGIER, *Juriscl. C.c.*, 1995

LEGIER, G., “Art. 1121 et 1122 CC”, *Juriscl. C.c.*, 1995.

MALAURIE/AYNÈS/STOFFEL-MUNCK, *Les obligations*, 2007

MALAURIE, P., AYNES, L. en STOFFEL-MUNCK, Ph., *Les obligations in Droit civil*, I, Parijs, Ed. Cujas, 2007.

MARTY/RAYNAUD, *Obligations*, I, 1988

MARTY, G. en RAYNAUD, P., *Les obligations. Les sources in Droit civil*, I, Parijs, Sirey, 1988.

MARTY/RAYNAUD/JESTAZ, *Obligations*, II, 1989

MARTY, G., RAYNAUD, P. en JESTAZ, P., *Les obligations. Le régime in Droit civil*, I, Parijs, Sirey, 1989.

MAZEAUD/CHABAS, *Obligations: théorie générale*, II, 1998

MAZEAUD, H., MAZEAUD, J. en CHABAS, F., *Obligations: théorie générale in Leçons de droit civil*, II, Parijs, Montchrestien, 1998.

MAZEAUD/LEVENEUR, *Successions-Libéralités*, IV-2, 1999

MAZEAUD, H., MAZEAUD, L. en LEVENEUR, L., *Successions-Libéralités in Leçons de droit civil*, IV-2, Parijs, Montchrestien, 1999.

M. MIGNOT, *Juriscl. C.c.*, 2008

MIGNOT, M., “Art. 1121 et 1122”, *Juriscl. C.c.*, 2008.

PITLO/CAHEN, IV, 2002

CAHEN, J.L.P., *Algemeen deel van het verbintenissenrecht in A. PITLO, Het Nederlands Burgerlijk Recht*, IV, Deventer, Kluwer, 2002.

PLANIOL/RIPERT, *Traité*

PLANIOL, M. en RIPERT, G., *Traité pratique de droit civil français*, 14 dln., Parijs, LGDJ, 1952-1960.

POTHIER, *Traité*

POTHIER, R.J., *Traité des obligations*, 2 dln, Parijs, Letellier, 1805.

ROUX, *Rôle créateur*, 2001

ROUX, J.M., *Le rôle créateur de la stipulation pour autrui*, Aix-en-Provence, Presses universitaires d’Aix-Marseille, 2001.

- SCHOORDIJK, *Het algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht*, 1979
SCHOORDIJK, H.C.F., *Het algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht naar het nieuw Burgerlijk Wetboek*, Deventer, Kluwer, 1979.
- STARCK/ROLAND/BOYER, *Contrat*, II, 1995
STARCK, B., ROLAND, H. en BOYER, L., *Contrat in Obligations*, II, Parijs, Litec, 1995.
- STIJNS, *Verbintenissenrecht*, I, 2005
STIJNS, S., *Leerboek verbintenissenrecht*, I, Brugge, die Keure, 2005.
- STIJNS, *Verbintenissenrecht*, II, 2009
STIJNS, S., *Leerboek verbintenissenrecht*, II, Brugge, die Keure, 2009.
- S. STIJNS e.a., “Chronique”, *JT* 1996
STIJNS, S., VAN GERVEN, D. en WÉRY, P., “Chronique de jurisprudence. Les obligations: les sources (1985-1995)”, *JT* 1996, 689-752.
- TCHENDJOU, *Applications contemporaines*, 1995
TCHENDJOU, M., *Les applications contemporaines de la stipulation pour autrui*, thesis, Parijs I, 1995.
- TERRÉ/SIMLER/LEQUETTE, *Les obligations*, 2009
TERRE, F., SIMLER, P. en LEQUETTE, Y., *Droit civil. Les obligations*, Parijs, Dalloz, 2009.
- TREITEL/PEEL, *Contract*, 2007
TREITEL, G. en PEEL, E., *The Law of Contract*, Londen, Sweet & Maxwell, 2007.
- VANDEPUTTE, *De overeenkomst*, 1977
VANDEPUTTE, R., *De overeenkomst. Haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1977.
- VAN GERVEN, *Algemeen deel*, 1987
VAN GERVEN, W., *Algemeen deel in Beginselen van Belgisch Privaatrecht*, Brussel, Story-Scientia, 1987.
- VAN GERVEN, *Verbintenissenrecht*, 2006
VAN GERVEN, W. m.m.v. COVEMAEKER, S., *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2006.
- VAN OMMESLAGHE, *Obligations*, 2010
VAN OMMESLAGHE, P., *Droit des obligations*, 3 dln., Brussel, Bruylant, 2010.
- P. VAN OMMESLAGHE, “Examen”, *RCJB* 1986
VAN OMMESLAGHE, P., “Examen de jurisprudence (1974-1982). Les obligations”, *RCJB* 1986, 33-260.

VAN PEURSEM, *Derdenbeding naar huidig en nieuw BW*, 1990

VAN PEURSEM, G.R.B., *Enige juridische aspecten van de overeenkomst met derdenbeding naar huidig en nieuw BW*, 1990.

S. VOGENAUER in J. CARTWRIGHT e.a. (eds.), *Reforming the French law of obligations*, 2009

VOGENAUER, S., "The effects of Contracts on Third Parties: The *Avant-projet de réforme* in a Comparative Perspective" in J. CARTWRIGHT, S. VOGENAUER en S. WHITTAKER (eds.), *Reforming the French law of obligations: comparative reflections on the Avant-projet de réforme du droit des obligations et de la prescription (the Avant-projet Catala)*, Oxford, Hart, 2009, 235-268.

WEILL, *La relativité*, 1938

WEILL, A., *La relativité des conventions en droit privé français*, Parijs, Dalloz, 1938.

WÉRY, *Obligations*, I, 2010

WÉRY, P., *Le théorème général du contrat* in *Droit des obligations*, I, Brussel, Larcier, 2010.

